



Ruszajmy poznać jeziora gminy Susz! [ZOBACZ ZDJĘCIA; SPRAWDŹ CIEKAWOSTKI]

data aktualizacji: 2021.12.05



Mikroturystykę można uprawiać zawsze, nie tylko latem! Kolejne lokalne ciekawostki, zachęcające do weekendowych wypraw prezentujemy w 26. odcinku InfoWyprawy z Krzysztofem Zakretą. Dzisiaj - liczymy, poznajemy i oglądamy akweny wodne miasta i gminy Susz.

InfoWyprawa, część 26. Akweny wodne gminy Susz

Atrakcje powiatu iławskiego w jednej zakładce. Kolejna InfoWyprawa na InfoIława, wszystkie w jednej zakładce. Masz w sobie pasję podróżowania, wędkowania, poznawania Powiatu Iławskiego i jego okolic pieszo, rowerem, samochodem, kajakiem, czy samolotem, zastanawiasz się, gdzie właśnie ruszyć na wyprawę? Już nie musisz! Wszystkie atrakcje w jednej zakładce InfoWyprawa na InfoIława!

<https://www.infoilawa.pl/infowyprawa>

Opracowania 21 szlaków turystycznych mojego autorstwa, które ukazały się na portalu infoilawa.pl

wiosną i latem tego roku, dotyczyły głównie atrakcji turystycznych poza miastem Iława. Szlaki te ostatnio uzupełniłem dwiema prezentacjami „Iława, warto zobaczyć” i „Iława, warto zobaczyć. Mała architektura”. Piękno krajobrazowe powiatu iławskiego, obfitujące w lasy i akweny wodne, skłoniło mnie do przedstawienia kolejnych odcinków - akweny wodne w powiecie iławskim. Ostatnie tematy dotyczyły gminy wiejskiej i miejskiej Iława, Kisielic, gminy wiejskiej i miejskiej Lubawa, nadszedł czas na przedstawienie akwenów wodnych w gminie Susz.

Czy wiecie, ile jezior jest w gminie powiatu iławskiego - Susz?

~~galeriaspc~~6798~~

Zacznijmy od definicji.

Jezioro - to naturalny śródlądowy zbiornik wodny, który posiada zagłębienie, tzw. misę jeziorną, w której gromadzą się wody powierzchniowe, którego wielkość zasilania wodą jest większa od jej odpływu i parowania.

Staw - to płytki, naturalny lub sztuczny zbiornik wód powierzchniowych pozbawiony strefy głębinowej, na obszarze którego występuje roślinność zakorzeniona.

Gmina Susz, dawniej Rosenberg

Gmina Susz kojarzy mi się z architekturą rezydencjonalną świadczącą o potędze i znaczeniu żyjących tu w przeszłości rodów. Budowane siedziby były nie tylko zgodne z europejskimi trendami, lecz również nowatorskie, początkujące nowe wzorce architektury rezydencjonalnej.

Obszar miejsko-wiejskiej gminy Susz to 258,95 km², jest zamieszkaany przez 12 727 osób, w tym miasto Susz zajmuje powierzchnię 6,67 km² z 5 586 mieszkańcami.

Patrząc na gminę suską oczami XIX-wiecznego obserwatora, widzimy ją usłaną lasami, polami, łąkami z 30 akwenami wodnymi. Realizacja cyklu InfoWypraw - akweny wodne ukaże nam, co z tych walorów obecnie pozostało i skłoni do odpowiedzi na nurtujące nie tylko mnie pytanie: ile jezior obecnie jest w gminie Susz?

Wiem i tego faktu nie zamierzam już dłużej ukrywać.

W gminach Iława doszukałem się 84 akwenów wodnych, jezior powyżej 1 ha - 54, w gminie Kisielice 17 akwenów wodnych, jezior powyżej 1 ha - 10, w gminach Lubawa również 17 akwenów wodnych, jezior powyżej 1 ha - 3, czyli razem, dotychczas, poznaliśmy 118 akwenów wodnych, w tym jezior powyżej 1 ha - 67.

Badając gminę Susz, doszukałem się 30 akwenów wodnych. Do brzegu czterech jezior dochodzi granica gminy Susz (JC): Bądze, Burgale, Grażymowskie, Łabędzie. Jezioro Kolmowo leży na terenie dwóch gmin: Susz i Iława. Sześć akwenów to stawy: Karpie 1, 2, 3, Kociołek, Lejsk, Stawy Susz. Od 1850 roku z powodu obniżenia wód gruntowych, zarastania lub osuszenia, z iławskiego krajobrazu zniknęło 9 jezior o łącznej powierzchni ok. 380 ha, z kisielickiego jedno jezioro o powierzchni ok. 60 ha, z lubawskiego trzy o łącznej powierzchni ok. 19 ha, z suskiego - 11, to Bagna Karolewskie, Czarne 2, Gniłe Błoto, Jawckie Bagno, Karpie 1, Leśne, Pęknięte, Polder Bronowski, Środkowe, Świńskie Błoto, Watlewskie Bagno. Część dawnych jezior współcześnie funkcjonuje pod nazwami „błoto”, „bagno”, to wynik ich osuszania w latach 1850-1932. Od 1850 roku, przez 170 lat, z gminy Susz zniknęły akweny o łącznej powierzchni ok. 600 ha, czyli zniknął obszar wodny wielkości obecnego Jeziora Płaskiego znajdującego się w gminie Zalewo. W tym czasie łączna powierzchnia

osuszonych jezior w gminach Iława, Kisielice, Lubawa, Susz wynosi ok. 1060 ha. Wyobrażacie to sobie? To tak jakby wyschła 1/3 Jezioraka! Do tego trzeba dodać, że w ostatnich 20 latach w zdecydowanej większości lustra jezior powiatu iławskiego obniżyły się o około 1 metr. Jeśli to tempo osuszania jezior, wycinania lasów, wzrost temperatury otoczenia, będzie postępować tak jak dotychczas, nietrudno jest sobie wyobrazić, jak jeziora powiatu iławskiego będą wyglądać za 100 lat. Czy tak jak dolina „pięciu stawów” za iławskim Osiedlem Podleśnym?

To ile jest obecnie jezior o powierzchni powyżej 1 ha w gminie (wiejskiej i miejskiej) Susz? 10 (9/1).

Tabela akwenów wodnych gminy Susz

Objaśnienia:

(JC) - jezioro, którego linią brzegową przebiega granica gmin.

(JG) - jezioro, przez które przebiega granica gmin.

(N) - obecnie jezioro nieistniejące, istniało w 1893 r.

(N1) - obecnie jezioro nieistniejące, istniało w 1936 r.

(N2) - obecnie jezioro nieistniejące, istniało w 1901 r.

(N3) - obecnie jezioro nieistniejące, istniało przed 1850 r.

(N4) - obecnie jezioro nieistniejące, istniało w 1893 r. po osuszeniu powstały 2 jeziora Czarne 1 i 2

(N5) - obecnie jezioro nieistniejące, istniało w 1901 r. jezioro, z którego później powstały dwa jeziora: Toter S. (11) i Fauler S. 8).

(S) - staw naturalny lub sztuczny.

Gr. - Gross: Wielki.

Kl. - Kleiner: Mniejszy.

S. - See: Jezioro.

/Susz - nazwa miejscowości, w której leży akwen wodny.

k/Susza - nazwa miejscowości, w okolicy której leży jezioro.

Do InfoWyprawy nr 26 opracował: Krzysztof Zakreta, Iława, 2021 r.

~~galeriaspc~~6800~~

Podsumowując, obecnie:

- w gminach Iława są 84 akweny wodne, w tym jezior powyżej 1 ha - 54,
- w gminie Kisielice 17 akwenów wodnych, w tym jezior powyżej 1 ha - 10,
- w gminach Lubawa 15 akwenów wodnych, w tym jezior powyżej 1 ha - 3,
- w gminie Susz 15 akwenów wodnych, w tym jezior powyżej 1 ha - 10,
- czyli razem 130 akwenów wodnych, w tym jezior powyżej 1 ha - 76 (jezioro Kolmowo znajduje się w dwóch gminach).

Wymyśliłem kiedyś wyprawy biegowe wokół jezior. Sporo jezior wokół przemierzyłem, jako jeden z nielicznych również najdłuższe jezioro Jeziorak. Jest to świetny pomysł na sportowe poznawanie uroków i zakątków powiatu iławskiego, gmin Iława, Kisielice, Lubawa, Susz.

Przed nami jeszcze piąta gmina powiatu iławskiego - Zalewo i jej urocze akweny.

Do zobaczenia na pieszej lub rowerowej trasie.

Ciekawostki iławskich, kisielickich, lubawskich i suskich akwenów wodnych

- Akwenów wodnych w gminie Iława o powierzchni poniżej 5 ha jest 29, w gminie Kisielice - 5, w gminie Lubawa - 10, w gminie Susz - 6.
- Iława to miasto, w obszarze którego znajduje się 7 jezior: Diabła, Iławskie Małe, Iławskie, Jeziorak Duży, Jeziorak Mały, Łabędźko, Mułka.
- Jeziora leżące całkowicie w gminie Iława o powierzchni powyżej 100 ha: Łabędź 308 ha, Starzykowskie ok. 250 ha (N1), Szymbarskie 165,2 ha, Iławskie 154,5 ha, Widłąg ok. 115 ha, w gminie Kisielice: Goryńskie 201,7 ha, Dłużek 100,7 ha, w gminie Lubawa - brak, w gminie Susz: Gaudy 152,5 ha, Januszewskie 111,3 ha.
- Jeziora znajdujące się w obszarze obecnego powiatu iławskiego przez ostatnie 120 lat w wyniku negatywnych działań przyrody, klimatu i człowieka, w przeważającej większości zmniejszyły swą powierzchnię od 20 do nawet 75%, niektóre z nich całkowicie przestały istnieć.
- Jezioro Jasne położone w gminie Iława jest najbardziej przejrzystym jeziorem w Polsce, przezroczystość wody wynosi 15 m.
- Jezioro Jeziorak o powierzchni 3219 ha jest najdłuższym jeziorem w Polsce (27,4 km), szóstym jeziorem w Polsce pod względem powierzchni, z jedną z największych wysp w Polsce - Wielką Żuławą (84,2 ha), jest połączone Kanałem Iławskim, Kanałem Elbląskim i przekopem Mierzei Wiślanej z Morzem Bałtyckim.
- Jezioro Widłąg po II wojnie światowej zmieniło nazwę na Zatoka Widłąg - Jezioraka.
- Łączna powierzchnia osuszonych jezior od 1850 roku w gminach Iława, Kisielice, Lubawa, Susz wynosi ok. 1060 ha, to tak jakby zniknęło 1/3 powierzchni Jezioraka.
- Na terenie dwóch gmin leżą jeziora: Kolmowo, Trupel, Łodygowo, Karaś, zaś Jeziorak leży na terenie 3 gmin.
- Najgłębsze jeziora w gminie Iława: Urowiec 31,8 m, Szymbarskie 25,1 m, Czyste 22 m, Łackie 20 m, Jasne 19,8 m, w gminie Kisielice: Dłużek 14,9 m, Goryńskie 9,9 m, w gminie Lubawa: Zwiniarz 5,5 m, w gminie Susz: Kawki 13,1 m, Kolmowo 5,7 m, Suskie 5,3 m.
- Najpopularniejsze ryby w jeziorach gminy Iława: płoć, lin, szczupak, okoń, karaś.
- Największe jeziora w gminie Iława: Jeziorak 3219 ha, Łabędź 308 ha, w gminie Kisielice: Trupel 303,63 ha, Goryńskie 200,1 ha, w gminie Lubawa: Zwiniarz 53,7 ha, Rakowickie 8,5 ha, w gminie Susz: Gaudy 152,5 ha, Januszewskie 111,3 ha.
- Największym stawem w powiecie iławskim, znajdującym się w gminie Kisielice, jest dawne jezioro, obecnie Staw Łodygowo o powierzchni 137 ha.
- Od 1850 roku w wyniku osuszania z iławskiego krajobrazu zniknęło 9 jezior o łącznej powierzchni ok. 380 ha, z kisielickiego jedno jezioro o powierzchni ok. 60 ha, z lubawskiego trzy o łącznej powierzchni ok. 19 ha, z gminy Susz 11 jezior o łącznej powierzchni ok. 600 ha.
- Rezerwat ptactwa wodnego obejmuje obszar jeziora, a dokładniej staw Limża w gminie Kisielice.
- Rezerваты przyrody, wodny, obejmują jeziora: Czerwica, Drwęckie, Iłgi, Jasne i Luba, Karaś.

Opracował: Krzysztof Zakreta/red. kontakt@infoilawa.pl.

Zdjęcia: z archiwum podróżnika.

Źródło:

<https://www.infoilawa.pl/aktualnosci/item/66137-ruszajmy-poznac-jeziora-gminy-susz-zobacz-zdjecia-sprawdz-ciekawostki>